

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 stycznia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., odmówił A. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 roku udowodnił jedynie rok, miesiąc i 24 dni, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy zakwestionował pracę wnioskodawcy w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) - od 12 września 1978 roku do 28 lipca 1979 roku oraz w (...) Nr 2 – od 13 września 1979 roku do 24 czerwca 1991 roku ponieważ świadectwa pracy w warunkach szczególnych zostały wstawione przez archiwum. Za pracę w szczególnych warunkach nie uznano także okresu zatrudnienia od 26 czerwca 1991 roku do 27 maja 1997 roku w (...) spółce cywilnej ze względu na brak w świadectwie pracy odpowiedniego powołania. (decyzja k.16 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 14 stycznia 2015 roku)

W dniu 9 lutego 2015 roku A. M. złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury od dnia 22 stycznia 2015 roku. Wniósł o uznanie za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. oraz w Hurtowni (...)Melon, D. (...) s.c., załączając świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 19 stycznia 2015 roku pochodzące od następcy prawnego drugiego z wymienionych podmiotów. (odwołanie k 2-5)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 13 lutego 2015 roku pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazał, że wobec załączenia przez wnioskodawcę nowego dokumentu - świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 19 stycznia 2015 roku została wydana decyzja z dnia 13 lutego 2015 roku odmawiająca przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury, zaliczająca jednak okres jego pracy w Hurtowni (...)Melon, D. (...) s.c. jako pracy w szczególnych warunkach i ustalająca łączny wymiar prac wnioskodawcy w tych warunkach na 6 lat, 5 miesięcy i 29 dni. (odpowiedź na odwołanie k 8)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. M., urodzony (...), nie będący członkiem otwartego funduszu emerytalnego wniosek o emeryturę złożył w dniu 14 stycznia 2015 r. (wniosek k. 1-8 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 14 stycznia 2015 roku)

Ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 26 lat, 10 miesięcy i 23 dni, w tym 25 lat, 6 miesięcy 29 dni okresów składkowych i rok, 3 miesiące i 24 dni okresów nieskładkowych. (okoliczności bezsporne, karta przebiegu zatrudnienia k 20 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 14 stycznia 2015 roku)

W okresie od 8 lipca 1997 roku do 31 sierpnia 1978 roku A. M. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Handlu i Usług (...) w Ł., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. (świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k 5 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 14 stycznia 2015 roku)

W okresie od 13 września 1979 roku do 24 czerwca 1991 roku odwołujący był pracownikiem Przedsiębiorstwa (...) w Ł., zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy konwojenta. (świadectwo pracy k 25, dokumentacja osobowa k 26-33, k 35-38)

W okresie zatrudnienia tego zatrudnienia A. M. codziennie jeździł samochodem ciężarowym powyżej 3,5 tony – S. z przyczepą lub J. z przyczepą. Rozwoził jako konwojent po całej Polsce wyroby przemysłu lekkiego - tkaniny, które brał z 3 magazynów zakładów (...) w Ł. i (...) w Ł., do których były one wcześniej zwożone. (zeznania świadka J. F. – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 grudnia 2015 roku 00:05:49, 00:10:57, zeznania świadka J. P. – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 grudnia 2015 roku 00:14:22, przesłuchanie wnioskodawcy – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2016 roku 00:03:41)

W okresie pracy wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. nie było żadnych przerw, urlopów bezpłatnych ani przestoi. (zeznania świadka J. F. – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 grudnia 2015 roku 00:10:57, zeznania świadka J. P. – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 grudnia 2015 roku 00:14:22)

Za prowadzenie przyczepy wnioskodawca otrzymywał dodatek do wynagrodzenia. (karta wynagrodzeń k 36, przesłuchanie wnioskodawcy – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2016 roku 00:08:33)

Podczas pracy A. M. brał też udział w załadunku i rozładunku towarów, zajmując się rozmieszczaniem towaru w naczepie. Towar był mu podawany przez pracowników magazynu taśmociągami prosto na naczepę. Załadunek trwał 1-2 godziny, rozładunek – 20-30 minut. Pozostały czas wnioskodawca prowadził samochód. (przesłuchanie wnioskodawcy – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2016 roku 00:10:13, 00:12:35)

Pracował po 12-14 godzin na dobę, z czego jeździł przez co najmniej 7,5 do 9,5 godzin na dobę. (zeznania świadka J. P. – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 grudnia 2015 roku 00:14:22, przesłuchanie wnioskodawcy – zapis e-protokołu rozprawy z dnia 4 marca 2016 roku 00:10:13, 00:12:35)

W okresie od 26 czerwca 1991 roku do 21 lutego 1998 roku odwołujący był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Hurtowni (...) s.c. W okresie tego zatrudnienia świadczył pracę w szczególnych warunkach jako kierowca samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. (świadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach k 19 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 14 stycznia 2015 roku)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z brzmieniem art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2013 r., poz.1440 z późn. zm.) (dalej: ustawa emerytalna) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art.184 ust.2 ustawy emerytalnej emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Z przepisu art.32 ustawy emerytalnej wynika z kolei, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 tego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale VIII pod poz. 2 „**prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony**, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”.

Do prac tego rodzaju należą wymienione w załączniku do zarządzenia nr 19 Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług z dnia 10 listopada 1986 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach, wykazie A dziale VIII poz. 2 pkt 2 prace na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Stosownie zaś do treści § 2 ust.1 cytowanego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku (ukończone 60 lat), ogólnego stażu pracy (co najmniej 25 lat).

Spór dotyczył uznania za pracę w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 13 września 1979 roku do 24 czerwca 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.

Wskazać w tym miejscu należy, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane przez archiwum przechowujące dokumentację osobową danego pracownika nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art.32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo takie w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. sygn. III AUa 3113/08, opubl. LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r. sygn. III AUa 466/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 r. sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60).

Jednocześnie w judykaturze ugruntowane jest stanowisko, iż regulacja § 2 cytowanego rozporządzenia, statuująca ograniczenia dowodowe, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. III UZP 5/85; uchwałę Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, opubl. OSNAPiUS 2001, nr 18, poz. 562).

Mając powyższe na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę złożonej do akt sprawy dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy, biorąc także pod uwagę zeznania zgłoszonych świadków oraz przesłuchanie wnioskodawcy.

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał za niezasadne stanowisko organu rentowego kwestionujące pracę A. M. w warunkach szczególnych w okresie od 13 września 1979 roku do 24 czerwca 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ł..

Poza treścią dokumentu wystawionego przez archiwum na pełnienie przez wnioskodawcę funkcji kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony przemawia pozostały materiał dowodowy zebrany w sprawie. Obaj świadkowie potwierdzili, iż A. M. wykonywał wskazaną pracę przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.. Zeznania świadków, korespondujące z przesłuchaniem wnioskodawcy należało ocenić za wiarygodne. Są one bowiem spójne, logiczne, jasne. Obaj świadkowie potwierdzili charakter pracy wnioskodawcy, rodzaj samochodu przez niego obsługiwanego, wymiar czasu pracy.

Wymaga podkreślenia, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska (w tym przypadku kierowca, kierowca konwojent), a tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Świadczy to o tym, że nawet jeśli w świadectwie pracy, czy też w innych dokumentach znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego w sposób nieprecyzyjny została wskazana nazwa stanowiska zajmowanego przez ubezpieczonego, to i tak nie może to być decydującym kryterium w zakresie jego oceny pod kątem zakwalifikowania do prac wykonywanych (czy też nie) w szczególnych warunkach, zwłaszcza wobec kategoriycznych i w pełni wiarygodnych zeznań powołanych w sprawie świadków oraz informacji wynikających z akt (por. wyrok SA w Gdańsku III AUa 2119/2012, Lex Polonica nr 5269010).

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały w sposób jednoznaczny, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje fakt, że wnioskodawca oprócz jazdy samochodem brał udział w załadunku / rozładunku towaru, rozłokowując na naczepie podawany przez taśmociągi towar z magazynów, które to czynności mogły mu zajmować nawet do 2,5 godziny dziennie.

Czasu tego jednak nie należy odliczać od czasu pracy zaliczanego do pracy w warunkach szczególnych, ponieważ czynności te wiązały się w sposób nierozdzielny z obowiązkami pracy kierowcy samochodu ciężarowego. Aby wyjechać w trasę wnioskodawca musiał bowiem czuwać nad właściwym załadunkiem i rozmieścić towar na naczepie według kolejności rozładunku. Trudno zatem uznać, by czynności te były niezwiązane z podstawowymi obowiązkami A. M..

Praca w warunkach szczególnych istotnie powinna być wykonywana stale, czyli ma to być podstawowe, zasadnicze zajęcie pracownika. Nie oznacza natomiast, iż praca taka ma być wykonywana wyłącznie, czyli bez jakiegokolwiek wyjątku. Nie tylko udowodnienie tego byłoby trudne a nawet niemożliwe, ale nawet mało prawdopodobne jest aby pracownikowi wykonującemu pracę w szczególnych warunkach nigdy nie zdarzyło się wykonać innych czynności, w szczególności, nie zaliczonych do pracy w warunkach szczególnych.

Przyjęcia, iż zatrudniony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie niweczą natomiast krótkotrwałe nieobecności na stanowisku pracy związane np. ze szkoleniami, pracami biurowymi, sprawozdawczością, jak również wykonywanie innych prac, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, ale stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości, która już daje się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do cytowanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku. Podobne stanowisko zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 9 maja 2014 roku w sprawie III AUa 1255/13, opublikowanej w LEX nr 1469326.

Brak jest zatem podstaw do stwierdzenia, że praca w warunkach szczególnych nie była wykonywana przez skarżącego w pełnym wymiarze czasu pracy i stale.

Materiał dowodowy wykazał także, że w okresie zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.. nie było przestojów w pracy.

W świetle powyższego należało uznać, że zostały spełnione przesłanki, o których mowa w § 2 pkt 1 i 2 cytowanego rozporządzenia.

Tym samym okres omawianego zatrudnienia – 11 lat, 9 miesięcy i 12 dni doliczyć należy do stażu pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach, co przy uznanym przez organ rentowy okresem 6 lat, 5 miesięcy i 29 dni daje łącznie ponad 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Dlatego też Sąd na podstawie art.477¹⁴ § 2 k.p.c. przyznał A. M. prawo do żądanego świadczenia począwszy od dnia 22 stycznia 2015 roku, tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego stosownie do przepis art.129 ust.1 cytowanej ustawy.

Stosownie do wyników postępowania, na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd obciążył organ rentowy obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez wnioskodawcę. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił na podstawie § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (t. j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).